

ПРОБЛЕМИ ЦИВІЛЬНОГО, ГОСПОДАРСЬКОГО, СОЦІАЛЬНОГО ТА ТРУДОВОГО ПРАВА

УДК 343.823

DOI 10.32755/sjlaw.2019.01.025

Гончаренко О. Г.,

доктор економічних наук, доцент,

начальник кафедри економіки та соціальних дисциплін,

Академія Державної пенітенціарної служби, м. Чернігів, Україна

ORCID: 0000-0001-6410-4966

ФОРМУВАННЯ ПІДХОДІВ ДО ПРАЦЕВИКОРИСТАННЯ ЗАСУДЖЕНИХ ІЗ ВРАХУВАННЯМ МІЖНАРОДНОГО ДОСВІДУ

Статтю присвячено узагальненню міжнародного досвіду працевикористання засуджених та можливостей його застосування в кримінально-виконавчій системі України. Акцентовано увагу, що всі досліджені пенітенціарні системи працю визнають одним із дієвих засобів виправлення і реінтеграції засуджених. Визначено, що в досліджених пенітенціарних системах єдиним пріоритетним підходом до засуджених, які відбувають покарання у виправних закладах, є дотримання міжнародних стандартів їх утримання, а практика організації виробничої діяльності, сфера і форма участі у процесах матеріального виробництва, її оплата має специфічні особливості.

Ключові слова: *праця, виробництво, оплата, засуджені, пенітенціарна система.*

Постановка проблеми. Інтеграція України в європейський простір передбачає приведення системи виконання покарань у відповідність до міжнародних стандартів, що є передумовою вивчення міжнародного досвіду функціонування пенітенціарних систем світу, зокрема в частині формування організаційно-економічного механізму працевикористання засуджених.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Формування підходів до організації праці засуджених із врахуванням міжнародного досвіду присвячено науковій публікації як зарубіжних, так і вітчизняних учених (О. Антонян, В. Гуржий, Д. Дриль, В. Пелаес, М. Стручков, Л. Хуторська та інші). Міжнародний досвід працевикористання засуджених є джерелом нових ідей і може бути рушійним чинником подальшого реформування кри-

мінально-виконавчої системи, зокрема державних підприємств, підсобних господарств, виробничих майстерень та інших виробничих підрозділів установ виконання покарань.

Мета статті полягає в дослідженні міжнародного досвіду організації праці засуджених та можливостей його застосування в кримінально-виконавчій системі України.

Виклад основного матеріалу. Наприкінці XIX ст. Д. Дрилем [1, с.176] була запропонована й описана концепція боротьби зі злочинністю, яка визначала причинами її існування такі чинники:

– соціально-економічні – наявність «дурно врівноважених натур», які під впливом життєвих обставин можуть скоювати різні злочини;

– економічні – наявність у бродяг і жебраків «всяких спокус, немов нарочито розрахованих на їх спокушення».

У XX столітті дискусії одних учених зводились до того, що одними заборонами неможливо викоринити злочинність, «держава повинна стимулювати суспільство для боротьби зі злом»; інші переконані в необхідності вибору засобів виправлення злочинців, а правопорушники, на їх думку, це люди з психічними розладами або психічно хворі, тому головним засобом їх виправлення є лікування.

У середині XX століття формується нова парадигма виконання покарань у зв'язку з появою міжнародних організацій, здатних своїми рішеннями впливати на формування суспільного устрою, і пенітенціарної політики зокрема, – Організація Об'єднаних Націй, пізніше Рада Європи. У своїх програмних документах, а саме в Правилах ООН і Положенні про Європейські тюрми, встановлено вимоги, що визначають діяльність пенітенціарних систем: дотримання гідності людини, а також необхідність гуманного поводження із засудженими.

Міжнародні стандарти поводження із засудженими і ув'язненими різноманітні, тому обмежимося лише найбільш поширеними з них, а саме: Декларація прав людини (1948 р.), Європейська конвенція з прав людини (1950 р.), Міжнародний пакт про громадянські і політичні права (1966 р.), Декларація про захист всіх осіб від тортур і нелюдського поводження (1975 р.), Мінімальні стандартні правила поводження з засудженими

(1955 р.), Положення про європейські тюрми (1987 р.), «Пекінські правила» (1985 р.), Європейські тюремні правила (1987 р.), Європейські пенітенціарні правила (2006 р.).

Необхідно зазначити, що в Європі та Японії ув'язнені, як соціальні групи, так і індивідууми, є цільовими об'єктами по «оздоровленню соціального життя суспільства». Законодавчими і виконавчими органами влади як пріоритетної і єдиної соціально значущої цілі визначено повернення на волю законотворчих громадян, здатних забезпечити себе законними доходами, що є також результатом діяльності пенітенціарних систем [2, с. 218].

Сьогодні особливої уваги заслуговує питання зростання злочинності не тільки абсолютне, але і відносна чисельність тюремного населення в усьому світі (виняток становить Німеччина). На думку Н. Хуторської, зростання рівня злочинності в багатьох європейських країнах пов'язане тільки зі зміною соціально-економічних умов, але значною мірою залежить від політичних рішень, які приймаються владою [3, с. 6]. Дослідження, проведені Лондонським королівським коледжем, показують, що загальна кількість ув'язнених не є найточнішим показником криміногенної ситуації в країні, оскільки в невеликих державах арештантів менше, у великих – більше. Отримання більш точної інформації про злочинність у країні характеризує показник кількості ув'язнених на 100 тис. населення. У розвинених країнах цей показник коливається в межах 70–80 осіб на 100 тис. населення, середня у світі становить 141 особа. Наприклад, у Франції, що відчуває серйозні проблеми з радикально налаштованими мігрантами, цей показник не перевищує 96 осіб на 100 тис. населення. У Німеччині – 88, Великій Британії – 78, Швеції – 78, Норвегії та Данії – 71 [4, с. 41].

Жодна країна не ставить завдання економічної самокупності пенітенціарних систем загалом, ні окремих установ, які входять до її складу, за рахунок доходів від використання праці засуджених. Названий підхід відповідає ст. 72 «Мінімальних стандартних правил», п. 72.2 Європейських пенітенціарних правил, де вказується, що праця засуджених не може бути підпорядкована меті – одержання прибутку. Використання праці засуджених у процесі матеріального виробництва традиційно

вважається економічно не доцільним, однак є винятки (США, Німеччина та Японія).

Праця засуджених регламентується міжнародними документами і визнається пенітенціарними системами багатьох країн, а альтернативою їй може бути тільки професійне навчання. Особливої уваги заслуговує факт, який встановлює, що «робота, яку зазвичай повинна виконувати особа, яка знаходиться в ізоляції... чи умовно звільнена від такого ув'язнення» не визнається «примусовою чи обов'язковою працею» [5, с. 56]. Трудова діяльність засуджених у виправних закладах розглядається як дієвий засіб їх реінтеграції, що сприяє розвитку трудових навичок і забезпечує освоєння нових професій, дає можливість отримувати заробітну плату та частково компенсувати витрати на їх утримання.

Аналіз міжнародної практики працевикористання засуджених має конкретні галузі застосування і відображає специфіку кожної країни. Дослідження світового досвіду почнемо з США, пенітенціарна система якої, за своєю організацією і чисельністю засуджених, найбільша в світі.

Сучасна тюремна система США нараховує 50 федеральних і майже 900 тюрем, які знаходяться під юрисдикцією штатів, і 3316 джейлів (аналогів слідчих ізоляторів). Згідно з чинними правилами праця засуджених, які утримуються в федеральних пенітенціарних установах, не може використовуватися на приватних підприємствах чи окремими підприємцями, але ці обмеження не належать до тюрем штатів.

Особливістю пенітенціарної системи США є організація тюремного виробництва державною корпорацією (ССА) [6, с. 2] в тюрмах федерального підпорядкування, метою якого є виконання замовлень федеральних органів виконавчої влади. Основним замовником є армія США. Тюремна індустрія США виробляє 100 % усіх військових касок, формених ременів і портупей, бронжилетів, ідентифікаційних карток, сорочок, штанів, палаток, рюкзаків і фляг. Крім військового спорядження й обмундирування, тюрма виробляє 98 % обсягу ринку монтажних інструментів, 46 % бронжилетів, 36% побутової техніки, 30 % навушників, мікрофонів, мегафонів і 21 % офісних меблів, а також авіаційне і

медичне обладнання та багато іншого. Засуджені навіть займаються дресируванням собак – поводитирів для сліпих [7, с. 2].

У приватних тюрмах ув'язнені отримували всього 17 центів за годину, робочий день становив мінімум 6 годин, тобто заробітна плата дорівнювала 20 дол. у місяць. У приватних тюрмах штату Теннессі США виплачувала в'язням за годину «висококваліфікованої» праці 50 центів. «На такому фоні немає нічого дивного, що засудженим у федеральних тюрмах оплата їх праці здається дуже щедрою – тут заробляють 1,25 дол. за годину і працюють 8 годин у день, а інколи й більше. Вони можуть відсилати додому 200–300 дол. у місяць» [7, с. 2].

Аналіз публікацій, які характеризують організацію виробництв з використанням праці засуджених у тюрмах США, дозволив зробити висновок про перетворення їх у «прибуткову справу» та ефективний бізнес. Наприклад, компанія УНКОР з оборотом 495 млн дол. у рік утримує 18 тис. ув'язнених робітників, які випускають 150 найменувань продукції – починаючи від деталей до фрагментів ракет «Петріот» [6, с. 2].

Пенітенціарна система Великої Британії поділяється на три незалежні тюремні системи: Тюремну службу Північної Ірландії, Тюремну службу Шотландії і Тюремну службу Англії і Уельсу. Основною метою діяльності тюрем Великої Британії є повернення суспільству законслухняних громадян [7, с. 1]. Головним засобом впливу на засуджених вважається забезпечення їх трудової зайнятості, яка визначається відповідно до розвитку науково-технічного прогресу, а також максимальної наблизеності до реальних умов, пропорцій і переваг, які склалися на місцевому ринку праці. Вважається, що отримані трудові і професійні навички дозволять забезпечити їм соціальний захист і конкурентоздатність на ринку праці після звільнення з місць позбавлення волі. Крім залучення засуджених до праці на виробництвах пенітенціарних установ, для них передбачені громадські роботи. Вони можуть залучатися до різної суспільно корисної роботи з обслуговування тюрми з дотриманням обмежень, прописаних особливостями й умовами відбування покарань для різних категорій засуджених, а також по заявках зовнішніх громадських організа-

цій, наприклад, для роботи в громадських фондах, благодійній діяльності, участі в спортивних змаганнях тощо.

Пенітенціарна система Великої Британії утримується, як правило, за рахунок державних коштів. Особливістю системи є те, що доходи, які отримуються від праці засуджених, належать адміністрації тюрем і йдуть на покриття витрат, лише частина коштів виділяється засудженим як винагорода за працю і використовується для дрібних покупок. Зарплата, яку отримують засуджені, диференційована залежно від складності і напруженості праці.

Тюремна система Німеччини характеризується тими ж ознаками, що і пенітенціарні системи США і Великої Британії, головними ознаками яких є дотримання високих стандартів утримання засуджених. Утримання тюрем Німеччини фінансується із бюджетів земель, а також частково покриваються за рахунок доходів, отриманих від працевикористання засуджених зовнішніми роботодавцями. Розмір участі засуджених у фінансуванні системи близький до 15 %. Особливістю пенітенціарної системи країни є те, що робота у виправних закладах не є обов'язковою. Однак у систему виконання покарань, пов'язану з позбавленням волі, «вбудовані» елементи механізму економічного примусу до праці (купувати в торгових точках установ засудженим можна тільки за кошти, зароблені в установі). При пенітенціарних установах створюються столярні, взуттєві, швейні майстерні, ткацьке, типографське виробництво. У деяких пенітенціарних установах засуджені займаються садівництвом і городництвом, працюють на приватних підприємствах (на договірній основі). Засуджені зобов'язані працювати 5 днів на тиждень по 8 годин. За роботу вони отримують винагороду, розмір якої встановлює начальник пенітенціарної установи. Якщо роботодавцем є приватний підприємець, оплата праці може бути значно вища [8, с. 522]. Винагороду від адміністрації тюрем отримують як працюючі засуджені, так і учні, які проходять професійне навчання. Програми професійної підготовки засуджених у тюрмах координуються місцевими біржами праці, які враховують попит на ринку праці.

Особливістю пенітенціарної політики Норвегії є скорочення до мінімуму кількості осіб, ізольованих від суспільства (хоча законодавством визначається неминучість застосування тюремно-

го ув'язнення за скоєні злочини). Пенітенціарна політика країни формується з наданням переваги заходам запобігання злочинності, які мають превентивний характер. У Норвегії всі засуджені зобов'язані працювати або навчатися. Засуджені, які навчаються, до праці не залучаються. Доходи від трудової діяльності засуджених належать державі, яка спрямовує їх на покриття частини витрат на утримання виправних закладів. Праця засуджених оплачується адміністрацією тюрем у вигляді фіксованої винагороди, а засуджені, що не працюють з поважних причин (стану здоров'я, навчання, відсутністю роботи), отримують спеціальну винагороду. Засуджений сам приймає рішення стосовно того, чи працювати йому, чи навчатися.

Адміністрація забезпечує засудженого робочим місцем відповідно до його кваліфікації. Пенітенціарні підприємства спеціалізуються на деревообробній, металообробній, легкій промисловості, на виготовленні електрообладнання, а також у сільському господарстві. Засуджені, які навчаються, можуть бути звільнені від роботи й отримувати спеціальну грошову допомогу, встановлену Центральним тюремним управлінням.

Приклад Фінляндії свідчить про ефективність застосування нових підходів до діяльності пенітенціарної системи. Зменшення кількості засуджених при постійному зростанні числа осіб, які скоїли злочин в інших країнах, пояснюється державною політикою, яка спрямована на зниження попиту на її послуги (ізоляцію злочинців). Позитивні результати в роботі досягнуті за рахунок: можливості застосування покарань, альтернативних позбавленню волі за скоєння злочинів (умовне покарання, штрафні санкції); гнучкої системи можливостей зміни умов відбування покарання залежно від дотримання засудженими дисципліни; законодавчо встановлених коротких термінів позбавлення волі за скоєні злочини; та визначення комплексу соціально-правових заходів зі скорочення злочинності в країні і покращення ефективності функціонування пенітенціарної системи. Антонян Е. зазначає відмінну організацію праці засуджених у Фінляндії та обґрунтовує це незначною кількістю засуджених – усього близько 3-х тисяч осіб (населення Фінляндії трохи більше 5 млн чоловік) [9, с. 74].

Основним завданням Служби тюрем і пробації Швеції є виконання кримінальних покарань, визначених судом (пов'язаних і не пов'язаних з позбавленням волі). Праця в пенітенціарних установах Швеції, на відміну від інших країн, не є обов'язковою, скоріше їй відводиться терапевтичне значення. А тому працевикористання засуджених організовується за ініціативою, під контролем і на користь адміністрації названих установ. Служба тюрем і пробації приймає замовлення на виконання різних видів робіт, переважно промислове виробництво. Винагорода, яку отримують засуджені, регламентується урядом Швеції. Засуджені сплачують податки та оплачують витрати на харчування, утримання, одяг, здійснюють сплату аліментів тощо.

Особливістю пенітенціарної системи Швейцарії є відсутність єдиного підходу до виконання кримінальних покарань на території країни. Виправні заклади представлені тюрмами відкритого типу (для вперше засуджених) і каторжними тюрмами (для рецидивістів). Праця засуджених у Швейцарії є їх обов'язком. Система оплати праці засуджених у цій країні спрямована на те, щоб більша частина заробітної плати йшла на потреби тюрми, в якій відбуває покарання засуджений [10, с. 67].

В Угорщині з отриманих коштів від виробничо-господарської діяльності: 10 % відраховується до державного бюджету, близько 30 % – республіканського управління системи виконання покарань, решта – використовується на розвиток виробництва та заохочення персоналу виправних закладів. Адміністрація установи сама визначає, що необхідно виробляти залежно від ринкової кон'юнктури. Підприємства пенітенціарної системи функціонують на засадах повного госпрозрахунку і самофінансування.

Усі засуджені тюремної системи Австрії зобов'язані працювати, такий же обов'язок розповсюджується і на осіб, яким обрано запобіжний захід у виді тримання під вартою. Як правило, засуджені мають низький освітній рівень та рівень професійної підготовки, що визначає їх працю економічно не ефективною, але ця праця має «велике терапевтичне значення» [10, с. 78]. Діапазон виконуваних засудженими робіт різноманітний: деревообробка, пошиття одягу, роботи у сфері послуг та друкарській

справі тощо. Вироблена продукція використовується для власних потреб системи, а також реалізується за її межами.

Слід зазначити, що зайнятість засуджених передбачає можливість не тільки заробити гроші, але й отримати необхідні професійні знання і навички, що сприяє їх реінтеграції і поверненню в суспільство. На сьогодні тюремна служба Австрії забезпечує роботою до 78 % засуджених у власних майстернях, розташованих на території виправних закладів [10, с. 84].

В основу японської системи виконання покарань покладено декілька підходів, які визначаються, по-перше, покаранням, передбаченим Особливою частиною Кримінального кодексу Японії, по-друге, морально-соціальним покаранням, яке характеризується традиціями суспільства стосовно осіб, які скоїли злочин. У тюрмах Японії значна увага приділяється питанням працевикористання засуджених, оскільки праця для них є обов'язком.

На думку вчених, праця засуджених в Японії є продуктивною та ефективною. Дохід від виробничої діяльності пенітенціарних установ надходить у державну казну. Для засуджених встановлюється 6-денний 44-годинний трудовий тиждень, що відповідає загальним положенням трудового законодавства Японії. За свою працю засуджені отримують грошову винагороду, розмір якої залежить від продуктивності їхньої праці і поведінки [10, с. 89]. Засуджені в Японії працюють на різних роботах. Майже половина з них у дерево- і металообробних майстернях та друкарнях. Як заохочення та стимулювання їх законослухняної поведінки збільшується сума винагороди на 20 %, надається краще харчування, дозволяється носити власний одяг тощо.

Діяльність пенітенціарних систем держав, які виникли на пострадянському просторі, як і раніше залишається закритою для вчених темою, а доступна інформація носить переважно фрагментарний характер. Незважаючи на це, можна стверджувати про існування в них одних і тих же проблем, пов'язаних з обмеженими фінансовими можливостями держав: бюджетне фінансування пенітенціарних систем коливається в межах від 40 до 60 % від їх фактичних потреб. Питання залучення додаткових фінансових коштів для забезпечення функціонування пенітенціарних систем у різних країнах вирішується по-різному. Наприклад, у

Латвії будуються приватні тюрми [11, с. 2], в деяких країнах організовуються виробництва в самих виправних установах або засуджені залучаються до контрагентських робіт.

Однак ринковий попит на продукцію, вироблену з використанням праці засуджених, дуже обмежений. Організація виробництва самими установами ускладнена, оскільки використовуються морально і фізично застаріле обладнання, яке збереглося ще з часів існування СРСР. Допомога держави частіше реалізується через систему розміщення замовлень на пошиття обмундирування і взуття для правоохоронних органів. Можна зазначити також існування численних скандалів, махінацій і корупції, пов'язаної як з діяльністю самих тюремних систем, так і з розміщенням замовлень на виробництво товарів і надання послуг на їх виробничих площах в Україні, Казахстані, Узбекистані. У цих випадках залучення засуджених до праці носить не стільки реабілітаційно-терапевтичний характер, скільки пов'язаний з отриманням доходів пенітенціарними системами.

Найбільш високий показник залучення засуджених до праці має Білорусь – 60 %, в якій виробництво в тюрмах організується під керівництвом держави. Зайнятість працею засуджених у Латвії становить – 40 %, Естонії – 36 %, Литві – 32 %, Казахстані – 30 %. У Киргизстані – 23 %, в Таджикистані працюють лише 12 %. Альтернативою трудової зайнятості для засуджених практично у всіх країнах є отримання професійної освіти. Усі без винятку країни прагнуть дотримуватися міжнародних стандартів поведінки із засудженими і їх прав [5, с. 127].

Отже, пенітенціарні системи за кордоном створювалися з урахуванням історичних особливостей розвитку кожної держави. Необхідно наголосити на той факт, що вони враховують міжнародні норми, які визначають порядок поведінки із засудженими, а також міжнародні документи, які регулюють як тюремне ув'язнення загалом, так і організацію праці засуджених. Майже у всіх країнах праця і професійне навчання визначаються головними засобами в боротьбі з рецидивною злочинністю.

Отже, проведене дослідження показує подібність підходів до визначення цілей покарання в пенітенціарних системах, дотримання міжнародних стандартів утримання засуджених, а також

необхідності організації в пенітенціарних установах промислових чи сільськогосподарських виробництв для залучення засуджених до праці. Однак практика організації виробничої діяльності, сфера і форма участі засуджених у трудовій діяльності, їх заробітна плата має специфічні особливості.

Висновки. В усьому світі праця визнана одним із засобів виправлення і ресоціалізації засуджених. Виокремимо основні відмінні риси організації праці засуджених у різних країнах, що відрізняються від вітчизняної практики: купувати речі в торгових точках установ засудженим дозволяється тільки на кошти, зароблені в установах; засуджені, які навчаються, отримують винагороду від адміністрації установи, рівну винагороді за працю; праця засуджених має соціально-педагогічну спрямованість; зобов'язані оплачувати своє утримання в тюрмі тільки засуджені, які працюють за її межами; забезпечення роботою засуджених здійснюють лише федеральні відомства з праці; кожен засуджений зобов'язаний або працювати, або навчатися; в деяких країнах відсутня оплата за працю засуджених.

З врахуванням сучасних умов функціонування вітчизняних виправних закладів і організації виробничої діяльності в структурних підрозділах кримінально-виконавчої системи, на наш погляд, можна використати:

1. Укладання угод між виправними колоніями і приватними підприємствами на використання робочої сили засуджених.

2. Укладання угод з приватними підприємцями щодо організації професійного навчання засуджених, щоб засуджені отримували свідоцтва про закінчення курсів і могли б після звільнення працевлаштуватися.

3. Забезпечити розробку і застосування навчальних програм у центрах соціальної реабілітації з метою отримання професійних знань, навичок і первинного досвіду роботи за певною спеціальністю.

Список використаних джерел

1. Дриль Д. А. Уголовная социология: фрагменты работ разных лет. *Куда пришла Россия? Итоги социальной трансформации.* Москва: МВШСЭН, 2003. 239 с.

2. Стручков Н. А. Исполнение уголовного наказания в капиталистических странах (США, Япония): [учеб. пособ.]. Москва: Право, 1978. 256 с.
3. Хуторская Л. Б. Некоторые аспекты деятельности зарубежных пенитенциарных ведомств. *Международный опыт исполнения уголовных наказаний: сб. науч. трудов*. Москва. 2008. Вып. 1. С. 3–8.
4. Felix G. Productivity Measurement by objectives. *National Productivity Review*, 1983. № 4, Vol. 2. P. 41–42.
5. Рецидивная преступность и пути ее преодоления: материалы выездного заседания Региональной общественной организации «Союз криминалистов и криминологов» (г. Рязань, 15 апреля 2011 г.). Рязань: Академия ФСИН России, 2011. 185 с.
6. Американские тюрьмы. Факты, статьи, фотосвидетельства. URL: <http://www.usinfo.ru/tjurma.htm> (дата звернення: 24.04.2018).
7. Пелаэс В. Тюремная индустрия в США: большой бизнес или новая форма рабства? URL: http://index.org.ru/nevol/2008-15/usturma_n15.html (дата звернення: 24.04.2018).
8. Гончаренко О. Г. Еволюція наукових поглядів на управління працею засуджених. *Університетські наукові записки. Часопис Хмельницького університету управління та права: право, економіка, управління*. 2012. Вип. 4 (44). С. 520–525.
9. Антонян Е. А. Привлечение осужденных к труду и его эффективность. *Государство и право (Ереванский государственный университет)*. 2014. № 1 (63). С. 72–79.
10. Пенитенциарные системы зарубежных стран: учеб.-практ. пособие / [В. И. Гуржий, М. П. Мелентьев и др.]. Киев: РИО МВД Украины. 1993. 104 с.
11. В Латвии появляются частные тюрьмы. URL: <http://www.ucrb.org/?lang=rus&open=10953> (дата звернення: 24.04.2018).
12. Мескон М. Х. Основы менеджмента. Москва: Дело, 1992. 704 с.
13. Про Державну кримінально-виконавчу службу України: Закон України від 23.06.2005 р. № 2713-IV. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2713-15> (дата звернення: 24.04.2018).

Honcharenko O.

FORMATION OF APPROACHES TO LABOR USE OF CONVICTS ACCORDING TO INTERNATIONAL EXPERIENCE

The peculiarities to the formation of approaches to labor use of convicts according to international experience are revealed in the article. It has been established since the middle of the 20th century, with the appearance of international organizations, standards of treatment with convicts and prisoners, aimed at adhering

to human dignity and humane attitude towards a person, recognized by all Penitentiary Systems of the world, have been changed. No country sets the task of economic self-sufficiency of Penitentiary System, which complies with the Article 72 of the Standard Minimum Rules and the Paragraph 72.2 of the European Prison Rules. The organization of convicts' labor is regulated by international documents, is recognized by Penitentiary Systems of many countries, and only professional training can be an alternative. The convicts' labor activity in correctional institutions is an effective means of its re-integration that promotes the development of labor skills and provides for mastering of new professions. However, the practice of organizing of production activity, the participation sphere and form of convicts in labor activity, their wages have specific features. In European countries, convicts receive differentiated wages depending on the work conditions and its complexity, in Scandinavian countries payments are made at free market prices; in China and Japan, convicts do not receive wages but receive free clothes, meals, medical care and a minimum amount of "pocket" money.

Summarizing the international experience of convicts' labor use and according to the current conditions of functioning of domestic correctional institutions on organization of production activity in structural units of the Criminal-Executive System, we propose to apply: signing agreements between correctional colonies and private enterprises on the use of convicts' workforce; signing agreements with private entrepreneurs regarding organizing of convicts' vocational training, in order convicts to be able to get certificates of graduation and to employ after release, and to ensure the development and use of training programs in social rehabilitation centers organized by probation services with the aim of obtaining professional knowledge, skills and primary work experience in a certain specialty.

Key words: labor, production, payment, convicts, Penitentiary System.

References

1. Dryl, D. A. (2003), *Criminal Sociology: fragments of works from different years. Where did Russia go? The results of social transformation*, MVSHSEN, Moscow.
2. Struchkov, N. A. (1978), *Execution of criminal punishment in capitalist countries (the USA, Japan)*, Pravo, Moscow.
3. Khutorskaya, L. B. (2008), "Some aspects of foreign penitentiary agencies activities", *International experience in executing criminal sentences*, Vol. 1. PP. 3–8.
4. Felix, G. (1983), "Productivity Measurement by objectives", *National Productivity Review*, Vol. 2. No. 4, PP. 41–42.
5. Academy of FSIN of Russia (2011), "Recurrent crime and ways to its overcoming", *Proceedings of the meeting of the Regional Public Organization "Union of Criminalists and Criminologists"*, April 15, 2011, Riazan, P. 185.
6. American prisons. Facts, articles, photo facts, available at: www.usinfo.ru/tjurmy.htm (accessed 24 April 2018).

7. Pelaes, V. (2018), "Prison industry in the USA: big business or a new form of slavery?", available at: http://index.org.ru/nevol/2008-15/usturma_n15.html (accessed 24 April 2018).

8. Honcharenko, O. H. (2012), "Evolution of scientific views on the management of prisoners' work", *University Scientific Notes. Journal of Khmelnytsky University of Management and Law: Law, Economics, Management*, Vol. 4. No. 44, PP. 520–525.

9. Antonian, E. A. (2014), "Attracting convicts to work and its effectiveness", *State and Law (Yerevan State University)*, Vol. 1. No. 63, PP. 72–79.

10. Gurzhiy, V. I. and Melentev, M. P. (1993), *Penitentiary systems of foreign countries: studying and practical manual*, RIO MIA of Ukraine, Kiev.

11. Private prisons appear in Latvia, available at: www.ucpb.org/?lang=rus&open=10953 (accessed 24 April 2018).

12. Meskon, M. Kh. (1992), *Fundamentals of management*, Publishing House "Delo", Moscow.

13. Ukraine (2005), *On the State Criminal and Executive Service of Ukraine*: Law of Ukraine dated 06.23.2005, No. 2713-IV, available at: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2713-15> (accessed 24 April 2018).